

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ЛКС Центр

Видавництво ТОВ «ЛКС-центр»

Ефективна економіка № 9, 2017

УДК: 338.43:330.322

О. І. Котикова,

*д. е. н., професор, завідувача кафедрою економіки підприємств,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

О. І. Kotykova,

*doctor of economics, professor, head of the department of business economics,
Mykolayiv natsional agrarian university, Mykolaiv*

STATE REGULATION OF INVESTMENT ACTIVITY IN THE AGRICULTURAL SECTOR

У статті проаналізовано структуру, динаміку та основні тенденції формування та використання іноземних та капітальних інвестицій в Україні та Миколаївській області. Встановлено роль держави в активізації інвестиційних процесів в аграрному секторі, визначаються цілі інвестиційної політики на даному етапі розвитку вітчизняної економіки. Уточнена головна мета державної політики в сфері інвестування. Конкретизовано головні чинники, що викликали погіршення інвестиційного клімату в галузях агропромислового комплексу регіону. Визначено основні напрями державного регулювання інвестиційної діяльності в агропромисловому комплексі та досліджено складові механізми оцінки впливу інвестиційної аграрної політики на розвиток інвестиційних процесів у регіоні. Визначено основні напрями удосконалення державної інноваційної політики, спрямованої на забезпечення конкурентоспроможності галузі.

The article analyzes the structure, dynamics and main tendencies of the formation and use of foreign and capital investments in Ukraine and in the Mykolaiv region. The role of the state in activization of investment processes in the agrarian sector is determined, the objectives of investment policy are determined at this stage of development of the domestic economy. The main goal of state investment policy is specified. The main factors that caused the deterioration of the investment climate in the branches of the agro-industrial complex of the region were specified. The main directions of the state regulation of investment activity in the agroindustrial complex are determined, and the components of the mechanism of evaluation of the impact of investment policy on the development of investment processes in the region are explored. The main directions of improvement of the state innovation policy aimed at ensuring the competitiveness of the industry are determined.

Ключові слова: *інвестиції, інвестування, державна інвестиційна політика, інвестиційний потенціал регіону, аграрний сектор економіки.*

Keywords: *investment, investment, state investment policy, investment potential of the region, agrarian sector of economy.*

Постановка проблеми. Пріоритетність розвитку вітчизняного агропромислового комплексу зумовлена як значущістю вироблюваної сільськогосподарської продукції для якісної життєдіяльності українського суспільства, так і для національної економіки України, зокрема з точки зору її продовольчої безпеки та зовнішньої торгівлі. Тому управління розвитком аграрного сектору економіки є важливим завданням держави [1].

Інвестиційна діяльність є однією з основних умов нарощування виробничих потужностей, подолання спаду виробництва в сільському господарстві, досягнення фінансової стабільності галузі, а відтак сприятливі умови для її здійснення визначаються ефективною інвестиційною політикою держави [2].

Розвиток аграрного сектору України тісно пов'язаний з ефективністю реалізації завдань земельної реформи. Разом з тим, доведеним є факт доцільності державного регулювання процесів формування інноваційної моделі сільськогосподарського землекористування [3] у тому числі, розробки Державної програми як інструменту реалізації земельної політики [4].

1 січня 2016 року офіційно вступили в силу 17 цілей сталого розвитку, які є частиною Порядку денного в галузі на період до 2030 року, прийнятого світовими лідерами на Саміті ООН у вересні 2015 року. В Україні також розпочалась робота зі встановлення цілей сталого розвитку на 2016-2030 роки, відповідних завдань та показників для моніторингу досягнення цілей. Цілі сталого розвитку 2030 спираються на успіх Цілей розвитку тисячоліття і продовжують їх, щоб подолати всі форми бідності. У цілях визнається, що подолання бідності повинно реалізовуватися спільно із стратегіями, що сприяють економічному зростанню і задовольняють ряд соціальних потреб, включаючи освіту, охорону здоров'я,

соціальний захист, а також можливості працевлаштування, боротьбу з кліматичними змінами та захист навколишнього середовища. Тією чи іншою мірою всі вони пов'язані з рівнем розвитку аграрного сектору країни, його модернізацією на інноваційних засадах, яку неможливо здійснити без відповідних інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування і реалізації державної інвестиційної політики присвячені наукові праці багатьох вчених-економістів, зокрема К.С. Берестового, О.Г. Бобрової, О.А. Бондаренка, О.П. Бондарчука, С.О. Гуткевич, О.М. Дуфенюк, М.І. Кісіля, В.В. Ковальова, М.Ю. Коденської, Г.П. Лайко, О.М. Могильного, Г.М. Підлісецького, Г.В. Сеніної, А.В. Чупіса, В.С. Шибаніна та інших.

Разом з тим, розробки вітчизняних вчених, законодавчі акти і державні програми, що стосуються інвестиційної діяльності, так і не стали повноцінним фундаментом для реалізації ефективної інвестиційної політики в аграрній сфері на практиці. Необхідність інвестиційного забезпечення реалізації цілей сталого розвитку, що передбачають інноваційні перетворення у аграрному секторі національної економіки та необхідність визначення механізмів його ефективного державного регулювання обумовили актуальність проведеного дослідження.

Постановка завдання. Завдання полягає у виявленні актуальних проблем у сфері формування державної інвестиційної політики та визначення шляхів її удосконалення з метою підвищення рівня конкурентоспроможності галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аграрний сектор (сільське господарство, харчова і переробна промисловість) є одним з найвагоміших в економіці України, який забезпечує продовольчу безпеку та продовольчу незалежність країни, формує 17 % валового внутрішнього продукту та близько 60 % фонду споживання населення, є одним з основних бюджетоутворювальних секторів національної економіки, займає друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту [5].

Дятлова В.В. та Дятлова Ю.В. [1] зауважують, що внаслідок багатьох чинників (кризи економіки загалом та галузі зокрема, диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, відсутність ліквідної застави в агропідприємствах для отримання кредитів, політична ситуація й ін.), аграрний сектор став непривабливим для кредиторів та інвесторів, що обумовило уповільнення інвестиційних процесів і зменшення обсягу інвестиційних ресурсів протягом тривалого періоду. Очевидно, автори мали на увазі конкретний регіон (регіони), де прояви визначених чинників дійсно мали негативний вплив на розвиток інвестиційної діяльності в галузі, але такий висновок не є достовірним відносно усіх регіонів країни.

Так дані про обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство Миколаївської області свідчать про протилежне: за даними таблиці 1 капітальні інвестиції у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг Миколаївської області у фактичних цінах у 2015 році склали 1229,7 млн грн, що становить 20,5 % від загальної суми капітальних інвестицій по області. У динаміці обсяг капітальних інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг Миколаївської області у 2015 році порівняно з 2010 роком зріс на 186,1 %, що перевищує темпи росту інвестицій у економіку регіону загалом на 150,7 в. п.

Таблиця 1.

Капітальні інвестиції у сільське господарство Миколаївської області у фактичних цінах, тис. грн

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Усього	4422164	4297794	4695998	5008709	3771354	5989936
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	429810	637543	486374	580823	712119	1229734
у % до 2010 року	100,0	148,3	113,2	135,1	165,7	286,1
% по відношенню до загальної суми	9,7	14,8	10,4	11,6	18,9	20,5
сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	429317	634217	485941	580282	709594	1226314
у % до 2010 року	100,0	147,7	113,2	135,2	165,3	285,6
% по відношенню до загальної суми	9,7	14,8	10,3	11,6	18,8	20,5
лісове господарство та лісозаготівлі	482	932	... ¹	... ¹	781	429
у % до 2010 року	100,0	193,4	x	x	162,0	89,0
% по відношенню до загальної суми	0,0	0,0	x	x	0,0	0,0
рибне господарство	11	2394	... ¹	... ¹	1744	2991
у % до 2010 року	100,0	21763,6	x	x	15854,5	27190,9
% по відношенню до загальної суми	0,0	0,1	x	x	0,0	0,0

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації

У структурі капітальних інвестицій у сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство Миколаївської області найбільшою є питома вага інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг – 99,7 % (табл. 2). Певні відмінності у динаміці спостерігаються, але відхилення є настільки незначними, що не можуть свідчити про зміни тенденції розвитку в цілому.

Таблиця 2.

Структура капітальних інвестицій у сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство Миколаївської області у фактичних цінах, тис. грн

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	99,9	99,5	99,9	99,9	99,6	99,7
лісове господарство та лісозаготівлі	0,1	0,1	x	x	0,1	0,0
рибне господарство	0,0	0,4	x	x	0,2	0,2

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації

Переважно, інвестиції здійснюються за рахунок власних коштів підприємств. Так, за даними таблиці 3, капітальні інвестиції у сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство Миколаївської області у фактичних цінах у 2015 році за рахунок коштів державного бюджету склали 2040 тис. грн, що становить лише 0,2 % від загальної суми капітальних інвестицій по області за даним видом економічної діяльності.

Таблиця 3.

Капітальні інвестиції Миколаївської області за рахунок коштів державного бюджету за 2015 рік

	Освоєно капітальних інвестицій – усього, тис. грн	У тому числі за рахунок коштів державного бюджету	
		тис. грн	у % до загального обсягу капітальних інвестицій
Усього	5989936	90341	1,5

Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	1229734	2040	0,2
--	---------	------	-----

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

У районах Миколаївської області обсяги капітальних інвестицій за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів у 2015 році здійснювались у обсягах від 0,9 % (Березнегуватський район) до 13,6 % (Березанський район) (табл. 4).

Таблиця 4.
Капітальні інвестиції в районах Миколаївської області за джерелами фінансування за 2015 рік

Район	Освоєно (використано) капітальних інвестицій					
	Усього		в тому числі за рахунок:			
			коштів державного та місцевого бюджетів		власних коштів підприємств та організацій	
	тис. грн	у % до загальної суми	тис. грн	у % до загальної суми	тис. грн	у % до загальної суми
Арбузинський	167169	100,0	3937	2,4	150679	90,1
Баштанський	62535	100,0	4031	6,5	40164	64,2
Березанський	81691	100,0	11082	13,6	54960	67,3
Березнегуватський	59350	100,0	564	0,9	55190	93,0
Братський	87996	100,0	3659	4,2	62908	71,5
Веселинівський	62019	100,0	2507	4,0	45951	74,1
Вітовський	256679	100,0	9024	3,5	198402	77,3
Вознесенський	92345	100,0	2939	3,2	73652	79,8
Врадіївський	16620	100,0	1995	12,0	9020	54,3
Доманівський	38229	100,0	3303	8,7	29447	77,0
Сланецький	43619	100,0	1977	4,5	28396	65,1
Казанківський	59684	100,0	723	1,2	56040	93,9
Кривоозерський	87350	100,0	2136	2,5	78763	90,2
Миколаївський	133837	100,0	3782	2,8	105904	79,1
Новобузький	59237	100,0	3004	5,1	29703	50,1
Новоодеський	61462	100,0	4335	7,0	46596	75,8
Очаківський	47423	100,0	1920	4,0	39177	82,6
Первомайський	147749	100,0	2726	1,8	139591	94,5
Снігурівський	60944	100,0	7760	12,8	44157	72,4

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

Більше 90-а відсотків від загальної суми капітальних інвестицій, здійснених за рахунок власних коштів підприємств та організацій, у 2015 році встановлено у Арбузинському, Березнегуватському, Казанківському, Кривоозерському та Первомайському районах; менше 70-и відсотків – у Баштанському, Березанському, Сланецькому та Новобузькому районах.

За видами активів капітальні інвестиції спрямовуються переважно на будівництво інженерних споруд та закупівлю техніки.

За даними таблиці 5 за період з 2010 по 2015 роки було прийнято в експлуатацію: приміщень для птиці на 156,1 тис. птахомісць; зерноочисних та зерноочисно-сушильних пунктів на 290,7 тис. т; плівочних теплиць на 46,4 тис. м²; сховищ для картоплі, овочів та фруктів на 8,5 тис. т одночасного зберігання; систем зрошування земель на 593 га. Разом з тим, практично не вводились в експлуатацію тваринницькі приміщення (включаючи механізовані ферми та комплекси) для овець, ВРХ та свиней (0,2 тис. скотомісць).

Таблиця 5.
Прийняття в експлуатацію окремих об'єктів та потужностей сільськогосподарського призначення в Миколаївській області

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Тваринницькі приміщення (включаючи механізовані ферми та комплекси), тис. скотомісць						
для великої рогатої худоби	-	-	-	-	-	-
для свиней	0,1	-	-	-	-	0,1
для овець	-	-	-	-	-	-
для птиці (тис. птахомісць)	-	-	-	-	156,1	-
Зернонасінесховища, тис. т						
одночасного зберігання	40,6	-	2,5	-	-	-
Зерноочисні та зерноочисно-сушильні пункти, т	-	15700	-	10000	160000	105000
Сховища для картоплі, овочів та фруктів, тис. т одночасного зберігання	-	-	0,4	8,1	-	-
Плівочні теплиці, м ²	-	20501	-	-	8902	17030
Системи зрошування земель, га	-	-	-	295	-	298

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

Як бачимо, позитивних змін відносно розвитку тваринництва в регіоні не спостерігається, в той час як за розрахунками дослідників [6] відставання фактичного споживання від раціональної норми молока та молочних продуктів, а також м'яса і м'ясопродуктів в Україні спостерігається постійно.

Капітальні інвестиції на придбання техніки у 2015 році позитивно вплинули на обсяги її надходження практично за всіма видами, за винятком комбайнів картоплезбиральних й картоплекопачів, машин і комбайнів для збирання овочів і баштанних культур, молочних сепараторів та інкубаторів (табл. 6).

Таблиця 6.
Навність та надходження сільськогосподарської техніки у 2015 році в сільськогосподарських

підприємствах Миколаївської області

Вид техніки	Наявність		Частка техніки, що надійшла у 2015р., %	Частка техніки, що належить виключно підприємству, %
	штук	у % до наявності на початок року		
Трактори	6573	101,3	4,7	94,2
Вантажні та вантажно-пасажирські автомобілі	3652	100,6	3,0	89,4
Причепи та напівпричепи	3675	100,1	2,6	91,6
Плуги	2621	102,5	5,6	94,8
Культиватори	4865	102,5	5,0	96,2
Борони	11430	100,6	3,3	91,1
Сівалки	4374	103,7	6,5	94,9
Картоплесаджалки	29	96,7	3,4	100,0
Розкидачі гною і добрив	857	106,2	8,6	97,9
Дощувальні машини	191	96,0	10,5	x
Сінокосарки тракторні	256	117,4	14,8	95,7
Жатки валкові	692	106,8	8,7	94,8
Комбайни зернозбиральні	1292	100,8	6,4	92,0
Комбайни кукурудзозбиральні	78	94,0	2,6	91,0
Комбайни кормозбиральні	174	94,6	1,1	89,1
Комбайни картоплезбиральні й картоплекопачі	18	90,0	-	100,0
Комбайни і машини бурякозбиральні (без машин для обрізання бурячиння)	43	93,5	-	93,0
Машини і комбайни для збирання овочів і баштанних культур	36	87,8	-	94,4
Техніка для післяурожайних робіт (молотарки, зерноочисні машини, сортувальні і калібрувальні машини і механізми)	1355	106,6	8,6	95,7
Доїльні установки та апарати	175	96,2	1,1	98,3
Очищувачі-охолоджувачі молока	54	108,0	9,3	94,4
Молочні сепаратори	9	100,0	-	77,8
Інкубатори	57	86,4	-	89,5
Машини і механізми для приготування кормів	152	106,3	9,9	94,7
Роздавачі кормів для великої рогатої худоби	82	100,0	2,4	82,9
Роздавачі кормів для свиней	74	101,4	1,4	98,6
Транспортери для прибирання гною	384	99,0	4,4	95,6

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

Суттєвою є частка техніки, що надійшла протягом 2015 року, а саме: дощувальні машини, сінокосарки тракторні, очищувачі-охолоджувачі молока та машини і механізми для приготування кормів. Вказану гіпотезу підтверджують також дані таблиці 7.

Таблиця 7.
Капітальні інвестиції в районах Миколаївської області за видами активів за 2015 рік

Район	Освоєно (використано) капітальних інвестицій					
	Усього		в тому числі:			
			земля		довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва	
	тис. грн	у % до загальної суми	тис. грн	у % до загальної суми	тис. грн	у % до загальної суми
Арбузинський	167169	100,0	-	-	12960	7,8
Баштанський	62535	100,0	-	-	841	1,3
Березанський	81691	100,0	... ¹	... ¹	10457	12,8
Березнегуватський	59350	100,0	-	-	... ¹	... ¹
Братський	87996	100,0	-	-	95	0,1
Веселинівський	62019	100,0	-	-	-	-
Вітовський	256679	100,0	-	-	954	0,4
Вознесенський	92345	100,0	80	0,1	593	0,7
Врадіївський	16620	100,0	... ¹	... ¹	-	-
Доманівський	38229	100,0	-	-	951	2,5
Єланецький	43619	100,0	-	-	20	0,1
Казанківський	59684	100,0	-	-	-	-
Кривоозерський	87350	100,0	-	-	... ¹	... ¹
Миколаївський	133837	100,0	... ¹	... ¹	5441	4,1
Новобузький	59237	100,0	... ¹	... ¹	-	-
Новоодеський	61462	100,0	-	-	-	-
Очаківський	47423	100,0	-	-	15817	33,3

Первомайський	147749	100,0	-	-	642	0,4
Снігурівський	60944	100,0	-	-	-	-

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації

У розрізі районів обсяг капітальних інвестицій у землю у 2015 році здійснювався лише у Вознесенському районі, можливо – у Березанському, Врадіївському, Миколаївському та Новобузькому районах, фактичні дані по яких не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації.

Капітальні інвестиції у довгострокові біологічні активи рослинництва та тваринництва здійснювались у переважній більшості районів області, за виключенням Веселинівського, Врадіївського, Казанківського, Новобузького, Новоодеського та Снігурівського районів. Разом з тим, суттєвою за даним видом активів є частка лише у Березанському та Очаківському районах.

На відміну від внутрішніх, обсяги зовнішніх інвестицій в економіку регіону до 2014 року зростали, а в 2015 році – скоротились. За даними таблиці 8 прямі іноземні інвестиції у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг Миколаївської області у фактичних цінах у 2015 році склали 4957,2 тис. дол. США, що становить 2,4 % від загальної суми капітальних інвестицій по області.

Таблиця 8.
Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство Миколаївської області, тис. дол. США

Показник	2010р.	2011р.	2012р.	2013р.	2014р.	2015р.
Усього	165435,8	152327,4	244687,4	282845,2	228872,8	212723,5
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	2993,8	1015,4	1381,9	7099,3	7673,4	5005,7
у % до 2010 року	100,0	33,9	46,2	237,1	256,3	167,2
% по відношенню до загальної суми	1,8	0,7	0,6	2,5	3,4	2,4
сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	2993,8	1015,4	... ¹	6956,4	7599,7	4957,2
у % до 2010 року	100,0	33,9	x	232,4	253,8	165,6
% по відношенню до загальної суми	1,8	0,7	x	2,5	3,3	2,3
лісове господарство та лісозаготівлі	-	-	-	... ¹	-	-
рибне господарство	-	-	... ¹	... ¹	73,7	48,5

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

¹ Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України "Про державну статистику" щодо конфіденційності інформації

Разом з тим, у динаміці обсяг прямих іноземних інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг Миколаївської області у 2015 році порівняно з 2010 роком зріс на 65,6 %, що перевищує темпи росту інвестицій у економіку регіону загалом на 38,6 в. п. Даний факт свідчить про більший інтерес інвесторів до аграрного сектору навіть в умовах значного зростання інвестиційних ризиків.

Слід відмітити значно меншу питому вагу прямих іноземних інвестицій у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг порівняно з вітчизняними капітальними інвестиціями у галузь.

На сьогоднішній день практично всі сільськогосподарські організації на території України є якщо не збитковими, то працюють з мінімальним рівнем прибутку. Як ми розуміємо для залучення інвестицій цього являється досить, ніхто не захоче вкладати в збиткове виробництво. Варто розуміти, що інвестори вкладають гроші тільки в ті області, які володіють прийнятним рівнем рентабельності.

Сільське господарство України вимагає кардинальної модернізації, проте власних коштів та державних вливань для цього не достатньо. Саме тому залучення іноземних та вітчизняних інвестицій у сільське господарство приймає вирішальні значення для майбутнього цієї галузі.

На даний час, іноземними інвесторами галузі сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства Миколаївської області є лише Кіпр та Швейцарія, при цьому частка інвестицій з цих країн у сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг Миколаївської області у 2015 році складає відповідно лише 2,0 та 0,2 % (табл. 9).

Встановлені тенденції щодо інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки, зокрема зменшення обсягів іноземного інвестування, підтверджують значимість державного регулювання, необхідність розвитку його механізмів.

Необхідною умовою вирішення даної проблеми є здійснення активної державної та регіональної політики залучення іноземних інвестицій, тим більше, що Миколаївська область дійсно має значний економічний потенціал (рис. 1).

Таблиця 9.
Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) з окремих країн світу в сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство Миколаївської області у 2015 році

Країна	Обсяги інвестицій на			
	01.01.2015		31.12.2015	
	тис. дол. США	у % до загального підсумку	тис. дол. США	у % до загального підсумку
Кіпр	96374,8	100,0	100166,8	100,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	3743,4	3,9	1962,8	2,0
сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	3743,4	3,9	1962,8	2,0
Швейцарія	15926,3	100,0	14313,1	100,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	39,2	0,2	31,5	0,2
сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	39,2	0,2	31,5	0,2

Джерело: розраховано за даними Головного управління статистики в Миколаївській області

Рисунок 1. Фактори інвестиційної привабливості Миколаївської області

Джерело: складено автором

При цьому слід враховувати як позитивні, так і негативні наслідки залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор (табл. 10).

Таблиця 10.

Позитивні та негативні наслідки залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
<ol style="list-style-type: none"> 1. Прямі іноземні інвестиції служать додатковим джерелом капіталовкладень у виробництво товарів і послуг, розроблення технологій, передових методів управління. 2. Іноземні інвестиції не є тягарем зовнішнього боргу держави, а навпаки, сприяють отриманню засобів для його погашення; 3. Іноземні інвестиції забезпечують певну інтеграцію української економіки до світової завдяки виробничій і науково-технічній кооперації. 4. Іноземні інвестиції стимулюють виробництво та створюють додаткові робочі місця. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Іноземний підприємницький капітал вкладається в національну економіку одноразово, при покупці або будівництві виробництва, в той час як «вивезення» прибутку відбувається постійно, і настає момент «старіння інвестиції», тобто вирівнювання величин ввезеного і вивезеного капіталу. 2. Іноземний підприємницький капітал приходить у ті галузі національної економіки, де можливий максимальний прибуток, тому постає питання про непропорційний з боку національної економіки розвиток галузей. 3. Постає проблема безпеки національної екології – «екологічно» небезпечні іноземні підприємства, які вивозяться із більш розвинених країн із суворими екологічними нормами в менш розвинені.

Джерело: складено автором

Відповідно, для запобігання негативним наслідкам залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор державі слід ефективно використовувати відповідні важелі впливу:

- міжнародний поділ праці;
- спеціалізацію і кооперацію виробництва;
- намагання знизити затрати виробництва, наблизитися до ринків сировини, дешевої робочої сили, до ринків збуту;
- рівень екологічних норм та нормативів.

Висновки. Політика держави у сфері інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки регіону повинна бути спрямована на стабілізацію і розвиток пріоритетних галузевих складових АПК, збільшення обсягів реалізації продукції, нарощування експортного потенціалу галузей. Це можливо за умови здійснення активної державної інвестиційної, що базується на таких принципах: збільшення частки внутрішніх (власних) коштів господарювання у фінансові інвестиційні проекти; перенесення центру ваги з безповоротного бюджетного фінансування у виробничій сфері на кредитування; виділення бюджетних коштів переважно для реалізації державних пріоритетів, програм (проектів), спрямованих на здійснення структурної перебудови економіки; удосконалення нормативної та правової бази з метою збільшення обсягів залучення інвестицій; запровадження системи страхування інвестицій.

Література.

1. Дятлова В. В. Державне регулювання інвестиційного розвитку аграрного сектору національної економіки / В. В. Дятлова, Ю. В. Дятлова // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2016. – № 3. – С. 42-47.
2. Гераймович В. Л. Формування державної інвестиційної політики в аграрному секторі економіки України / В. Л. Гераймович // Облік і фінанси. – 2013. – № 2. – С. 63-68.
3. Котикова О. І. Теоретичні засади формування інноваційної моделі сільськогосподарського землекористування [Електронний ресурс] / О. І. Котикова // Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 5 (15). – С. 9–13. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2012_5/9.pdf
4. Котикова О. І. Державна програма як інструмент реалізації земельної політики [Електронний ресурс] / О. І. Котикова // Інноваційна економіка. – 2012. – № 7 (33). – С. 3–7. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/inek/2012_7/3.pdf
5. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р. № 1158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>

6. Бабич М. М. Сучасний стан продовольчої безпеки України : фінансовий аспект [Електронне видання] / М. М. Бабич // Глобальні та національні проблеми економіки. — 2015. — №4. — С. 772—775. — Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/4-2015/163.pdf>

References.

1. Diatlova V. V. (2016), “State regulation of investment development of the agrarian sector of the national economy”, *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii*, vol. 3, pp. 42-47.
2. Heraimovych V. L. (2013), “Formation of state investment policy in the agrarian sector of economy of Ukraine”, *Oblik i finansy*, vol. № 2, pp. 63-68.
3. Kotykhova O. I. (2012), “Theoretical principles of formation of an innovative model of agricultural land-use”, *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 5 (15), pp. 9–13.
4. Kotykhova O. I. (2012), “State program as an instrument for realization of land policy”, *Innovatsiina ekonomika*, vol. 7 (33), pp. 3–7.
5. “State target program of development of the Ukrainian village for the period till 2015”, *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.09.2007 r. # 1158*, Access mode: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-п>
6. Babych M. M. (2015), “The current state of Ukraine's food security: the financial aspect”, *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 4, pp. 772—775.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Вропу